

Voluntariatul în domeniul drepturilor omului și a proceselor democratice. Experiențe și limite depășite

În perioada 1-7 octombrie 2018, în Republica Moldova este marcată Săptămâna Națională a Voluntariatului sub genericul „Hai în gașca voluntarilor!”. Cine sunt voluntarii și voluntarele care s-au implicat în activitățile Asociației Promo-LEX și cum i-a ajutat experiența de voluntariat să se dezvolte, ne-au povestit chiar ei.

Chiar dacă munca voluntară nu este remunerată, tinerii se implică în acțiuni de voluntariat și obțin experiențe unice. „Am vrut să conving oamenii să iasă la vot, deoarece votul lor contează. Să nu lase mâinile în jos și să facă ceva pentru satul sau orașul lor. Ei chiar m-au ascultat”, povestește

Laura Borș din municipiul Bălți. Laura a fost voluntară în cadrul campaniei de informare „IEȘI la VOT!”, desfășurată de Promo-LEX în perioada alegerilor prezidențiale din 2016 și alegeri locale noi din municipiul Bălți din anul 2018. Deși, i-a fost greu de la început, Laura spune că s-a descurcat cu ajutorul echipei și al localnicilor.

Fiecare ar fi bine să fie voluntar (ă) cel puțin o dată în viață. „A fost prima mea experiență. Am primit plăcere de la activități. Recomand și celorlalți. Poate unii fac voluntariat pentru CV, dar eu am făcut pentru dezvoltare personală, adaptabilitate, comunicarea și interacțiunea cu oamenii. Asta nu rămâne fără de pată în experiența ta. Oamenii cu care au vorbit au fost amabili și deschiși”, spune Ana Ionașco care a mers în satele Leușeni și Negureni din raionul Hâncești, în contextul alegerilor locale noi din 2018.

Înveți, experimentezi, socializezi și îți depășești limitele. S-a implicat în campania „IEȘI la VOT!”, deoarece dorea să facă ceva nou și să iasă din zona de confort, mărturisește Felicia Grosu din raionul Ștefan Vodă. Voluntarului Ion Didilica i-a plăcut să convingă oamenii să participe la vot. Elena Bița din Soroca spune că s-a implicat, deoarece este activă și simțea nevoia să facă voluntariat. În rezultat, Elena și-a depășit frica de a vorbi în public și acum se adaptează ușor la situații noi.

Toma Tiberius din raionul Ungheni, afirmă că implicarea în campania „IEȘI la VOT!” a fost mai mult o provocare: „Am fost îndemnat de către prieteni să fac voluntariat. Experiența de voluntar m-a ajutat să înțeleg dacă am sau nu nevoie să continui voluntariatul. Dacă dispui de timp atunci e interesant să faci voluntariat, iar dacă nu ai timp – e stresant”, consideră Tiberius.

Voluntariatul te ajută să-ți găsești vocația. A început să facă voluntariat din prea mult timp liber. Vorbim despre Alevtina Vataman din satul Românești, raionul Strășeni, care a

înțeles că vrea să-și deschidă un ONG, după ce a fost voluntară. „Mi-a plăcut să organizez evenimente și să mă simt importantă pentru cineva. Voluntariatul m-a schimbat. Acum sunt mai activă și mă implic în orice activitate unde e nevoie de ajutorul meu. În viitor, vreau să deschid ceva legat de voluntariat”, precizează Alevtina Vataman.

Și Marius Frecăuțanu din Bălți și-a identificat vocația. Marius administrează astăzi un ONG în zona de nord a Republicii Moldova. Marius spune că este motivat să facă voluntariat, deoarece are ocazia de a interacționa cu oameni din diverse localități, înțelege cum apar problemele și cum se rezolvă acestea.

În Republica Moldova există Legea voluntariatului, aprobată în anul 2010, care presupune că angajatorii trebuie să țină cont de experiența de voluntariat în domeniu ca și experiență de muncă. Deși se crede că legea e încă un instrument neviabil pentru tineri, Alevtina Vataman ne-a comunicat că, de fapt, certificatul de voluntar a fost un plus pentru admiterea sa la Universitatea Academiei de Științe a Moldovei.

Din anul 2014, Asociația Promo-LEX organizează, în contextul alegerilor locale sau naționale, campania de educație civică și electorală „IEȘI la VOT!”, în care implică tinerii activi și nu numai. În ultimii 4 ani, în implementarea celor 6 campanii „IEȘI la VOT!” au fost implicați peste 300 de voluntari. În fiecare an, Asociația Promo-LEX oferă tinerilor oportunitatea de a se implica în calitate de voluntar (ă) și la sediul Asociației.

Pentru mai multe detalii, contactați: Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare. Mobil: 069437040; e-mail: natalia.munteanu@promolex.md

OPINIE| În atenția Guvernului Republicii Moldova, Diasporei și a celorlalți cetățeni cu drept de vot!

În atenția Guvernului Republicii Moldova!

În atenția Diasporei și a celorlalți cetățeni cu drept de vot!

Astăzi, 19.09.2018, **Guvernul** urmează să aprobe avizul la proiectul de lege privind **drepturile speciale ale diasporei**[\[1\]](#).

Asociația Promo-LEX regretă că prevederile legale propuse cu scopul facilitării exercitării drepturilor electorale ale persoanelor aflate peste hotare, sunt respinse.

Atragem atenția, inclusiv, asupra caracterului superficial al argumentelor invocate de Guvern.

Promo-LEX are deplina convingere că cel puțin propunerile de natură tehnică, pot fi acceptate de Guvern și votate de Parlament[\[2\]](#), **nefiindu-ne clar motivul respingerii în totalitate a acestora. În special:**

- votarea în afara Republicii Moldova în baza buletinelor de identitate și buletinelor de identitate provizorii, și doar după caz analiza oportunității votării cu acte de identitate cu termen de valabilitate expirat;
- depunerea contestațiilor on-line, prin care alegătorii de peste hotare ar avea posibilitatea să semnalizeze operativ și eficient încălcările produse în ziua alegerilor;
- finanțarea activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă și concurenților electorali de către

alegătorii din diasporă, prin instituirea, după caz, a unui plafon maxim rezonabil.

Considerăm că poziția Guvernului trebuie să reiasă din misiunea sa de a asigura o incluziune cât mai activă și largă în alegeri a cetățenilor cu drept de vot, în special a categoriilor sub-reprezentate, inclusiv a celor aflați în ziua votării peste hotare.

Asociația Promo-LEX își exprimă dezamăgirea că autoritățile statului, în speță Parlamentul și Guvernul, subminează autoritatea Curții Constituționale prin ignorarea executării adreselor [\[3\]](#) Înaltei Curți formulate în baza Hotărârii [\[4\]](#) nr.34 din 13 decembrie 2016 “privind confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova”.

Opinie privind proiectul de aviz al Guvernului cu privire la proiectul de lege privind drepturile diasporei nr. 217 din 27.06.2018

În ședința din 19.09.2018, Guvernul urmează să aprobe avizul la proiectul de lege privind drepturile speciale ale diasporei.

Asociația Promo-LEX își exprimă regretul că prevederile propuse a fi introduse în Codul electoral, care au scopul facilitării exercitării drepturilor electorale a persoanelor aflate peste hotare, sunt respinse fără o argumentare fundamentată. În special:

- autorii avizului constată că prevederea, privind oferirea posibilității votării în afara Republicii Moldova în baza actelor de identitate cu termen de valabilitate expirat, „nu corelează cu pct. 12 din Concepția SIAS, aprobată prin Legea nr. 101/2008. “Asociația Promo-LEX constată, cu regret, că drept motivare a respingerii propunerii de modificare a Codului electoral (lege organică), servește lipsa unei

dispoziții legale într-o concepție, aprobată prin lege ordinară. Lipsa impedimentelor de ordin tehnic nu a determinat autorii avizului să susțină această propunere, operarea Sistemului Informațional de Stat Alegeri eliminând riscul votării multiple.

- în privința propunerii privind exercitarea dreptului de vot în baza buletinelor de identitate și a buletinelor de identitate provizorii, autorii avizului nici nu s-au expus. Subliniem că anume această propunere a fost formulată cu diverse ocazii (conferințe, seminare, congrese etc.) de către conașionarii noștri aflați permanent sau temporar peste hotarele țării ca fiind principalul factor care ar facilita prezența la vot.
- în privința prevederii privind depunerea contestațiilor on-line, autorii avizului nici nu s-au expus, prevedere datorită căreia alegătorii, care ar vota peste hotare, ar avea posibilitatea să semnalizeze operativ și eficient încălcările produse în ziua alegerilor. Amintim că în cadrul scrutinului prezidențial, Curtea Constituțională a constatat mai multe deficiențe în Codul electoral în partea ce ține de examinarea contestațiilor, a evidențiat că nu este clară procedura de examinare a contestațiilor formulate în ziua alegerilor, care nu au putut fi depuse în instanța de judecată în aceeași zi.
- În privința prevederii privind oferirea posibilității de finanțare a activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă și concurenților electorali de către alegătorii din diasporă, autorii avizului menționează lipsa corelării normei propuse cu art. 41 alin. (1) Cod electoral. Prevederea inclusă în proiectul legii este importantă, mai ales, în cadrul sistemului electoral mixt, în care persoanele aflate în străinătate vor vota pentru candidatul electoral pe circumscripție uninominală, constituită peste hotare. *Luând în considerare că alegătorilor li se garantează drepturi electorale depline, indiferent de locul domiciliului*

acestora, considerăm că cetățenii Republicii Moldova stabiliți permanent sau temporar peste hotare, trebuie să aibă dreptul să doneze (să susțină) unui anumit partid politic, grup de inițiativă sau concurent electoral, la fel ca și cetățenii care sunt stabiliți în Republica Moldova, prin instituirea, după caz, a unui plafon maxim rezonabil.

Asociația Promo-LEX își exprimă dezamăgirea că autorii au formulat un aviz negativ și critic asupra proiectului de lege nr. 217 din 26.06.2018, invocând inclusiv motive financiare, de lipsă a utilității a prevederilor propuse și neconcordanțe cu normele legale din Codul electoral sau din acte legale cu forță juridică inferioară Codului electoral.

[1]

https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr09_166.pdf

[2]

<https://promolex.md/12871-opinia-promo-lex-asupra-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-si-completarea-unor-acte-legislative-drepturile-speciale-ale-alegatorilor-din-diaspora-nr-217-din-26-06-2018/?lang=ro>

[3] Două din cele șase adrese referindu-se la facilitarea exercitării dreptului de a alege pentru cetățenii Republicii Moldova aflați peste hotarele țării

[4]

<http://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=602&l=ro>

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de comunicare în cadrul Asociației Promo-LEX

GSM: 069269684

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Rusia, condamnată la CEDO pentru încălcarea dreptului la viață în regiunea transnistreană

CEDO a obligat Rusia să plătească 53 mii de euro pentru mama lui Alexandru Stomatii, un tânăr care a fost încorporat forțat și omorât într-o unitate paramilitară ilegală din regiunea transnistreană.

Marți, 18 septembrie 2018, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CEDO) a emis o hotărâre prin care a constatat că Federația Rusă a încălcat art. 2 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului privind dreptul la viață. CEDO a obligat Federația Rusă să-i achite reclamantului 50 mii de euro – prejudicii morale și 3 mii de euro – costuri și cheltuieli (a se vedea hotărârea [aici](#)). În același document, CEDO a hotărât că Republica Moldova nu a încălcat art. 2 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Hotărârea CEDO reprezintă încă o confirmare a realităților dure cu care se confruntă tinerii înrolați în așa numita „armată transnistreană”. Tinerii care refuză să servească un regim ilegal sunt vânați și persecutați de administrația regiunii, iar autoritățile din Moldova sunt indiferente față de această problemă care se repetă de peste 25 de ani.

Codul Penal al Republicii Moldova incriminează organizarea unei formațiuni paramilitare ilegale sau participarea la ea. În ultimii 10 ani Promo-LEX a identificat mai multe cazuri de deces în „armata transnistreană”. Potrivit unui [Raport Promo-LEX](#), tinerii care evită înrolarea în așa numita „armată transnistreană” sunt amendați cu până la 1.700 de euro sau primesc până la doi ani de închisoare. În istoria Moldovei nu

există nicio sentință de condamnare pentru înrolarea forțată a tinerilor în regiunea transnistreană.

Forțele armate din regiunea transnistreană întrunesc aproximativ 5 mii de persoane (armata națională a Moldovei dispune de un efectiv de aproximativ 6 mii de persoane), distribuite în 4 brigăzi de infanterie (Râbnița, Dubăsari, Tiraspol și Bender); o brigadă cu destinație specială; batalion de tancuri, dotat cu 20 mașini de luptă; 18 sisteme de lansare a rachetelor de tip „Grad” și mai puțin de o sută de piese de artilerie.

În 2009 Stomatii a fost încorporat forțat în structurile paramilitare ilegale din regiunea transnistreană, iar în 2010 acesta a fost omorât. Autoritățile ruse nu au răspuns la solicitările mamei sale, iar cele moldovenești au suspendat procedurile pe motiv că nu a fost identificat nimeni care ar putea fi acuzat de omor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare. Mobil: 069437040; e-mail: natalia.munteanu@promolex.md

Manifest pentru Respect – Familia creează tradiții, nu tradiția creează familii!

În perioada 14-16 Septembrie 2018, la Chișinău va avea loc Congresul Mondial al Familiilor. Evenimentul va fi realizat sub patronajul Președintelui Igor Dodon și va avea invitați din organizații religioase din diferite țări.

Potrivit organizatorilor acest eveniment își propune să promoveze așa numita "familie tradițională" și să găsească soluții pentru problemele cu care se confruntă. Totuși, edițiile precedente ale congresului au demonstrat că acest eveniment promovează un discurs agresiv împotriva unor grupuri sociale, care nu se încadrează în "tiparele" "familiei tradiționale". Promovează un discurs anti-avort și anti-divorț ce diminuează din independența femeii la libertatea alegerii, opiniei și vieții personale, precum și un discurs anti-lgbt și anti-orice relație de familie în afara căsătoriei.

Discursul care instigă la ură și discriminare a devenit un instrument din ce în ce mai periculos, de tensionare și dezbinare a societății. Un instrument de perpetuare a prejudecăților, de promovare a agendelor ascunse și manipulare politică. Familiile din Moldova au nevoie de servicii calitative în domeniul sănătății, de suport social, educație, trai decent, salarii bune, locuri de muncă bine plătite în țară. Cultivarea urii față de cei care nu corespund "standardelor familiei tradiționale" nu poate în nici un fel soluționa aceste probleme. Orice familie are nevoie nu doar de respect, grijă, dragoste, efort și înțelegere reciprocă, ci și de acțiuni concrete pentru soluționarea problemelor reale.

Asociația Promo-LEX cheamă:

- **Președinția și autorităților publice să asigure pe parcursul Congresului Mondial al Familiilor o atmosferă pașnică, de toleranță și respect reciproc;**
- **Organizatorii și participanții să nu se implice în acțiuni de discriminare și instigare la ură sau violență;**
- **Mass-media să asigure o relatare echilibrată a evenimentului, să nu promoveze eventualele mesaje nocive și să contribuie la educarea publicului.**

Demnitatea umană este o valoare supremă, ea este inerentă oricărui om și nu poate fi condiționată de religie, sex,

alegerile făcute în viață ori de tipul familiei acestuia.

Familia creează tradiții, nu tradiția creează familii!

* Sursa date: <https://bit.ly/2xa1Sxt>

21 de ani de când Moldova s-a angajat să respecte Drepturile Omului

Republica Moldova marchează astăzi 21 de ani de la ratificarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului (CEDO), unul dintre cele mai importante documente ale Consiliului Europei.

La 12 septembrie 1997, odată cu ratificarea Convenției, Republica Moldova s-a angajat să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale omului, iar de atunci victimele abuzurilor au avut posibilitatea să facă uz de unul dintre cele mai eficiente instrumente de apărare a drepturilor omului – să expedieze plângerile lor la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO).

Astfel, în cei 21 de ani, țara noastră a fost recunoscută responsabilă de încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale, fiind condamnată în 381 de hotărâri ale Înaltei Curți de la Strasbourg. Numai în primele 8 luni ale anului 2018, CtEDO s-a pronunțat în 27 de cauze moldovenești.

Avocații Promo-LEX de 16 ani reprezintă interesele persoanelor în fața instanțelor de judecată naționale și la CtEDO. Astfel,

CtEDO a emis 48 de hotărâri, în cazurile reprezentate de Asociația Promo-LEX. În urma acestor reclamații, statele responsabile de încălcarea drepturilor omului (Moldova și Rusia) au fost obligate să ia măsuri pentru a preveni repetarea unor astfel de situații și au fost obligate să despăgubească victimele cu peste 5 milioane de euro.

Până în decembrie 2017, CtEDO a înregistrat aproximativ 13.400 de cereri îndreptate împotriva Republicii Moldova. În total, în cei 21 de ani, Republica Moldova a fost obligată de către CtEDO să achite peste 16 milioane de euro persoanelor nedreptățite sau abuzate de instituțiile Statului.

Cele mai frecvente tipuri de violări constatate de CtEDO în cauzele moldovenești sunt neexecutarea hotărârilor judecătorești (hotărâri vechi); maltratarea, anchetarea inadecvată a maltratărilor și a deceselor; detenția în condiții proaste; casarea neregulamentară a hotărârilor judecătorești irevocabile.

Prima Hotărâre a Curții de la Strasbourg în privința Republicii Moldova a fost emisă în anul 2001, în dosarul Mitropolia Basarabiei, pe care autoritățile moldovenești refuzau să o înregistreze.

Pentru mai multe detalii, contactați: Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare. Mobil: 069437040; e-mail: natalia.munteanu@promolex.md

DECLARAȚIE | **Expulzarea**

persoanelor în Turcia reprezintă un pericol iminent pentru viața și securitatea acestora

6 septembrie 2018

Organizațiile semnatare sunt îngrijorate de modul în care șapte cetățeni ai Turciei au fost reținuți și care urmează să fie expulzați din Republica Moldova. Expulzarea persoanelor în Turcia reprezintă un pericol iminent pentru viața și securitatea persoanelor și riscul că nu se vor bucura de un proces echitabil.

Printr-un [comunicat de presă](#) din dimineața zilei de 6 septembrie 2018, SIS a informat despre desfășurarea a unei operațiuni complexe de prevenire a amenințărilor la adresa securității naționale, în mai multe localități din țară. Acțiunile sunt desfășurate de către Centrul Antiterorist al SIS. Într-un [alt comunicat de presă](#), SIS a confirmat declararea ca indezirabili de către organele competente și că vor fi expulzați de pe teritoriul Republicii Moldova șapte cetățeni străin suspectați de legături cu o grupare islamistă, grupare despre care există indicii că desfășoară acțiuni ilegale în mai multe țări. Comunicatul menționează să acțiunile cetățenilor au fost supuse monitorizării o perioadă și, după ce s-a confirmat existența riscului la adresa securității naționale, a fost luată decizia ca persoanele respective să părăsească imediat teritoriul Republicii Moldova. SIS a colaborat în acest caz cu serviciile speciale din alte state. În final, [SIS a venit cu o precizare](#) prin care a calificat drept complet false informațiile apărute în spațiul public, că niciuna din cele șapte persoane nu este minor, că persoanele nu au fost reținute, dar au fost deja

expulzate din țară.

Din informația disponibilă în [mass-media](#), rezultă că cetățenii reținuți sunt cetățeni de origine turcă, printre care directorul-adjunct al Liceului „Orizont” și alte persoane angajate în rețeaua liceelor „Orizont”. Aceștia le-au fost solicitate actele de identificare și nu le-a fost explicat motivul reținerii. Printre persoanele reținute s-a aflat și un minor de 16 ani, care a fost eliberat peste o oră. La ora 14.00 nu era clar dacă persoanele se aflau pe teritoriul Republicii Moldova sau au fost extrădate.

Aceasta este o a doua încercare a instituțiilor de stat de a expulza administrația liceului „Orizont”. În 2017, autoritățile turcești au solicitat închiderea liceelor „Orizont” din R. Moldova. [La 31 martie 2018](#), directorul instituției a fost reținut și [a fost audiat](#) în privința unor circumstanțe ce fac obiectul unei cauze penale. Directorul liceului, Turgay ŞEN, ar fi avut statut de bănuț într-un dosar intentat în noiembrie 2017, pe motive de „finanțare a terorismului”. Directorul liceului a depus o cerere prin care a solicitat azil în Republica Moldova. În același timp, acesta consideră că dosarul penal a fost deschis la indicația conducătorilor din Republica Moldova, în interesul conducerii din Turcia, ca răspuns la finanțarea reparației în sumă de peste 10 milioane de euro a clădirii Președinției, asigurată în totalitate de Guvernul Turciei. Mai multe școli din alte țări au supuse unor acțiuni similare, pe motiv că ar fi susținute de Fethullah Gulen. Ultimul este un fost aliat al președintelui turc Recep Tayyip Erdogan, trăiește în exil în Statele Unite de la sfârșitul anilor 1990 și este acuzat de către conducerea Turciei că s-ar afla în spatele tentativei de lovitură de stat de la 15 iulie 2016. Clericul se află în fruntea unei vaste rețele de ONG-uri și școli din întreaga lume și a deschis în ultimele decenii mai multe instituții de învățământ.

Organizațiile semnatare condamnă faptul că sunt reținute

persoane fără a explica motivul reținerii. Se pare că intenția autorităților moldovenești este de a expulza persoanele reținute în Turcia chiar astăzi. Având în vedere că persoanele reținute se află de mult timp în Republica Moldova, expulzarea rapidă și neanunțată a acestora nu este justificată și trădează interese politice ascunse. Persoanele reținute pot fi expulzate doar în Turcia, unde, cu o mare probabilitate, îi așteaptă un proces inechitabil și un pericol iminent de a fi torturați. Cerem autorităților moldovenești să examineze serios pericolul real la care ar putea să-i supună prin expulzarea în Turcia, să acționeze în spiritul legii și să permită un control judiciar adecvat al deciziei de expulzare, iar deciziile sale să nu fie influențate de interesele politice.

Organizații semnatare:

Centrul de Resurse Juridice din Moldova,
Asociația Promo-LEX

**Constataările Promo-LEX
privind întrunirile publice
din luna august 2018**

La 5 septembrie 2018, Misiunea de Monitorizare (MM) a întrunirilor Promo LEX a lansat primul raport de monitorizare a întrunirilor în perioada 1 august – 31 august 2018. MM Promo-LEX a constatat mai multe încălcări, printre care:

întruniri cu elemente de violență, tratarea preferențială a participanților la întrunirile publice, limitarea nejustificată a spațiului public pentru întruniri, dispersarea abuzivă a participanților etc.

Elemente de violență îndreptate împotriva persoanelor pașnice

Conform informației furnizate de către observatorii Promo-LEX, una dintre întrunirile inițiate de simpatizantii PPȘor, în data de 5 august 2018 în or. Orhei și-a pierdut caracterul pașnic, prin recurgerea la atacuri fizice îndreptate împotriva unor persoane pașnice și blocarea acestora în interiorul unui magazin.

De asemenea, întrunirile publice desfășurate în Piața Marii Adunări Naționale de către reprezentanții PPȘor în data de 26 august 2018 au fost însoțite de numeroase încălcări, precum: încălcarea legislației privind întrunirile fără depunerea declarației prealabile, promovarea de către reprezentanții PPȘor a mesajelor care incită la violență și ură. Totodată pe parcursul întrunirii au fost agresați fizic jurnaliștii și observatorul Promo-LEX, care încercau să monitorizeze întrunirea.

Intervenția forțelor de ordine nejustificată

Raportul analizează legalitatea dispoziției Primăriei mun. Chișinău nr. 649-d din 24.08.2018. În acest context, având în vedere faptul că pe 27.08.2018 nu au avut loc acțiuni oficiale în preajma Cafenelei Guguță, iar spațiul public nu a fost

închis de facto accesului publicului, aplicarea procedurilor prevăzute în art 5 al. 3 și art. 22 de dispersare și preluare a bunurilor protestatarilor urmează a fi calificate drept ilegale și abuzive. Intervenția poliției cu contribuția Primăriei mun. Chișinău poate fi calificată ca încălcare a dreptului la libertatea de întrunire prevăzut de art. 11 al Convenției Europene a Drepturilor Omului. Intervenția forțelor de ordine a fost disproporționată, fără respectarea procedurilor legale și nu a urmărit un scop justificabil din punct de vedere a Legii privind întrunirile.

Potrivit raportului, protestatarii ACUM trebuiau să se conformeze cerințelor poliției de a permite consumarea evenimentelor oficiale planificate înainte intenției sale de a protesta în fața statuii lui Ștefan cel Mare și Sfânt, precum și trebuiau să părăsească Scuarul pentru perioada ceremoniilor oficiale declarate. Totuși, sistarea întrunirii ACUM și dispersarea participanților erau măsuri excepționale, la care primăria și poliția au recurs în primul rând, fără a examina alte opțiuni având timp suficient la dispoziție pentru negocierea altor măsuri alternative.

Potrivit Promo-LEX, au fost comise încălcări și de către Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia care și-a depășit competențele conferite de Rezoluția privind interzicerea manifestărilor culturale și sportive în UTA Găgăuzia.

Raportul conține recomandări față de organizatorii întrunirilor, autoritățile publice locale și forțele de ordine.

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de comunicare în cadrul Asociației Promo-LEX

GSM: 069269684

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Moldova, obligată de CtEDO să achite despăgubiri unui pensionar din Glodeni

Guvernul Republicii Moldova a fost obligat să achite 7.680 de euro despăgubiri pentru un pensionar din Glodeni, care a fost internat forțat în Spitalul de Psihiatrie în urma incidentului din luna mai 2014, când acesta a lovit-o peste față pe Valentina Buliga, ex-ministră a Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Marți, 4 septembrie 2018, Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg a emis o hotărâre prin care a constatat că a fost încălcat articolul 5 al. 1 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului în privința pensionarului. CtEDO a obligat Statul Republica Moldova să-i achite reclamantului 6 mii de euro în calitate de prejudicii morale și 1.680 de euro – costuri și cheltuieli (a se vedea hotărârea [aici](#)).

Mihail Dogotari este un pensionar, acum în vârstă de 76 de ani, care a lovit-o peste față pe Valentina Buliga, ex-ministra Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Incidentul a avut loc în luna mai a anului 2014 atunci când ex-ministra Valentina Buliga a mers la o întâlnire cu locuitorii raionului Glodeni. Fostul inginer Mihail Dogotari, fiind nemulțumit de Casa Națională de Asigurări Sociale care i-au calculat o pensie mai mică decât i s-ar cuveni, a abordat-o pe Valentina Buliga la finalul întâlnirii cu cetățenii. Bărbatul avea stabilită o pensie de aproximativ 58 de euro. După întâlnire, a adresat Ministrei o întrebare privind metoda de calcul a pensiei sale. El a susținut că coeficientul folosit

pentru calcul a fost greșit și că pensia sa era prea mică. Ministra a răspuns că pensia sa a fost suficient de mare și a pus sub semnul întrebării, într-un mod ironic, dacă reclamantul chiar înțelegea sensul cuvintelor utilizate în întrebarea sa. Răspunsul l-a înfuriat pe reclamant, ultimul aplicându-i o lovitură peste fața Ministrei.

După incident în privința pensionarului a fost pornită o cauză penală pentru huliganism. La 2 iulie 2014, la solicitarea procurorului, Judecătoria sectorului Glodeni a dispus o examinare medico-psihiatrică staționară a reclamantului. La 18 septembrie 2014, reclamantul a fost arestat de un grup de cinci ofițeri de poliție și dus la Spitalul de Psihiatrie Chișinău, unde a fost ținut mai bine de 7 zile.

În februarie 2015, reclamantul a depus o plângere la Înalta Curte de la Strasbourg, în care a invocat că i-a fost încălcat dreptul la libertate și siguranță prevăzut de articolul 5 CEDO.

CtEDO a considerat că detenția reclamantului în spitalul de psihiatrie a fost în contradicție cu prevederile art. 5 a Convenției și a dispus achitarea prejudiciilor morale și a costurilor în beneficiul reclamantului.

Istoria cazului poate fi citită [aici](#).

Pentru mai multe detalii, contactați:

Alexandru Postica, Directorul Programului Drepturile Omului,

GSM: 069 104 851

Tel/Fax (+373 22) 450024

E-mail: info@promolex.md

Recomandări pentru participanții la protest

RECOMANDĂRI PENTRU PARTICIPANȚII LA PROTESTE^[1]

Orice persoană are dreptul la un protest pașnic. Autoritățile publice, în primul rând poliția, au obligația de a asigura securitatea protestatarilor. În acest context, vă reamintim că:

- Legea protejează dreptul oricărei persoane de a protesta în mod pașnic;
- Nimeni nu poate fi intimidat sau persecutat pentru că a protestat pașnic. Blocarea transportului pentru a împiedica participarea la protest este contrară legii;
- Orice persoană poate să facă înregistrări audio și/sau video ale întrunirilor. Ridicarea mijloacelor tehnice, precum și a înregistrărilor audio și/sau video ale întrunirilor, este posibilă numai în conformitate cu legislația în vigoare;
- Puteți raporta orice fapte, acțiuni, inacțiuni sau încălcări ale dreptului la întrunire pe Platforma online monitor.md. La fel, încălcarea dreptului la întrunire poate fi adusă la cunoștința Avocatului Poporului (e-mail: secretariat@ombudsman.md; mob. 060002641; web www.ombudsman.md).

La protest se interzice:

- Deținerea de arme sau alte obiecte ce pot pune în pericol viața sau sănătatea oamenilor. Dacă vedeți persoane cu astfel de obiecte – raportați-le imediat poliției sau reprezentanților organizatorului protestului;
- Consumul de băuturi alcoolice (legislația interzice consumul de băuturi alcoolice pe străzi, în scuaruri, în parcuri, alte locuri publice și în toate tipurile de

transport în comun);

- Utilizarea mijloacelor sonore și a echipamentului de amplificare a sunetului între orele 23.00 și 7.00.

Toți participanții au obligația să respecte ordinea publică și cererile legitime ale organizatorului protestului. Dacă vedeți persoane care încalcă ordinea publică sau incită la violență (provocatori):

- Îndepărtați-vă de ei;
- Anunțați imediat poliția și/sau persoanele desemnate de organizatorul protestului;
- Fotografați-i / filmați-i cu orice mijloace pe care le aveți (telefon, camere video etc.), după caz, plasați înregistrările în spațiul public (rețele sociale) și eventual platforma on-line monitor.md;
- Nu încercați să răspundeți prin acțiuni violente. Orice violență este motiv de reținere și sancționare.

Dacă sunteți martor sau victima unei agresiuni fizice sau verbale la protest:

- Fotografați / filmați persoanele agresoare cu orice mijloace pe care le aveți (telefon, camere video etc.) și luați datele de contact ale martorilor incidentului;
- În cazul în care ați suferit leziuni, **la numărul de telefon 112 solicitați gratuit** intervenția Serviciilor Specializate de Urgență. În caz de traume, mergeți la Serviciul de Urgență sau orice altă instituție medicală pentru a documenta leziunile. Luați de la medic o copie (cel puțin foto) a raportului de examinare medicală sau concluzia medicală. În cazul leziunilor grave, puteți solicita efectuarea unei expertize medico-legale la Centrul de Medicină Legală (Chișinău, str. Korolenko 8, tel: (022)727-933, medicinalegala.md);
- Depuneți o plângere:

La poliție, dacă sunteți martor sau victimă a încălcării dreptului la libertatea întrunirilor, în special în cazul agresiunilor fizice sau verbale:	La Procuratură, dacă agresorul este reprezentantul autorităților publice (polițist, carabinier, sau orice altă persoană în uniformă):
Direcția de poliție mun. Chișinău, str. Tighina nr. 6, mun. Chișinău, tel. Serviciu de gardă: (022) 254-705 / 542-063 / 273-542, mob: 069101233(022), email: dp_chisinau@igp.gov.md	Procuratura mun. Chișinău, str. Armenească 96, mun. Chișinău, email: proc-mc@procuratura.md, tel. (022)273-057 sau Procuratura Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, mun. Chișinău, bd. Stefan cel Mare și Sfânt, 73, proc-ccocs@procuratura.md, tel. (022)275-195.

Dacă depuneți plângere la poliție sau procuratură:

- Plângerea este depusă în formă liberă. Descrieți în ea cât mai detaliat ce s-a întâmplat și indicați datele de contact ale Dvs. **0 descriere detaliată** a incidentului trebuie să răspundă următoarelor întrebări: **CINE? CE? CÎND? CUM? UNDE?** și după caz **DE CE?**;
- La plângere anexați orice probe care ar permite identificarea agresorului, victimei sau martorilor, inclusiv poze sau filmări, precum și o copie a documentului de examinare medicală care confirmă leziunile cauzate (când acestea sunt);
- Dacă există persoane care au văzut incidentul (martori), scrieți în plângere datele de contact ale acestor persoane;
- Puteți depune plângerea personal sau prin avocat. Persoanele care nu au bani pentru un avocat pot solicita un avocat plătit de stat (pentru detalii consultați pagina cnajgs.md). Orice persoană beneficiază cel puțin de asistență juridică primară, coordonată de Oficiile Teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat amplasate în Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat (datele de contact ale Oficiului teritorial Chișinău: str. Alecu Russo nr. 1 bl. „1A”,

bir. 36, 35, MD-2068, mun. Chișinău, tel./fax:
(022)496953, 496339, 310065, e-
mail: ot_chisinau@cnajgs.md).

În cazul în care sunteți reținut(ă), țineți cont de următoarele:

- Documentați cum puteți reținerea (faceți poze, postați pe rețelele de socializare, trimiteți un sms, etc.) și anunțați de îndată rudele. Locul reținerii și ora reținerii se consideră momentul privării efective de libertate (imobilizarea de către poliție, urcarea forțată în automobilul poliției etc.);
- Poliția trebuie să vă explice motivele reținerii și să vă prezinte în scris informația despre drepturile Dvs. (solicitați expres să vi se prezinte scrisoarea de drepturi dacă nu v-a fost prezentată);
- Aveți dreptul la un avocat imediat după reținere. Poliția este obligată să vă permită să contactați un avocat pe care îl cunoașteți sau, dacă nu aveți bani sau nu cunoașteți vreun avocat, să vă pună la dispoziție un avocat de serviciu care acordă asistență de urgență, în cel mult 3 ore din momentul reținerii;
- Aveți dreptul să discutați în privat cu avocatul cât aveți nevoie;
- Nu faceți declarații și nu semnați documente în lipsa avocatului;
- În termen de 3 ore de la reținere, poliția va întocmi un proces-verbal pe care urmează să-l semnați în prezența avocatului. Contrasemnați în prezența avocatului procesul-verbal de reținere și **indicați obligatoriu**, în special dacă în document datele sunt relatate neveridic: **informațiile veridice legate de data și ora reținerii, data și ora aducerii la cunoștință a procesului-verbal de reținere, locul reținerii, starea fizică în momentul reținerii**. Verificați ca avocatul la fel să indice corect ora și data la care ați fost reținut și motivul

reținerii, data și ora aducerii la cunoștință a procesului-verbal de reținere. Puteți face alte mențiuni sau obiecții în cazul în care nu sunteți de acord cu cele indicate în procesul-verbal;

- Poliția este obligată să vă dea posibilitatea să contactați rudele sau o persoană la alegerea Dvs. pentru a le informa despre reținere și locul aflării – în maxim 6 ore de la reținere;
- Nimeni nu are dreptul să vă atace fizic sau psihologic, să vă cauzeze prejudicii, să vă maltrateze sau să aplice tortura. Tortura se sancționează cu închisoare. Dacă la reținere se stabilește prezența unor vătămări sau leziuni corporale, persoana care efectuează urmărirea penală este obligată să informeze neîntârziat procurorul, care va dispune imediat efectuarea unei constatări medico-legale sau, după caz, a unei expertize medico-legale pentru a constata originea și caracterul vătămarilor sau leziunilor. De asemenea, puteți informa despre abuz Oficiul Avocatului Poporului (060002641).

[1] Elaborate de Amnesty International – Moldova (www.amnesty.md), Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM – www.crjm.org), Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” (www.memoria.md), Comunitatea Watchdog.md (www.watchdog.md), CPR Moldova (www.cpr.md), Promo-LEX (www.promolex.md), Transparency International – Moldova (www.transparency.md), în colaborare cu Oficiul Avocatului Poporului (www.ombudsman.md), august 2018.

[PDF: Recomandări pentru participanții la protest](#)

ONU recomandă Rusiei să ia măsuri în vederea prevenirii și combaterii torturii în regiunea transnistreană

La 10 august 2018, [Comitetul ONU Împotriva Torturii](#) a reflectat în [observațiile sale finale](#), pe marginea celui de-al șaselea raport al Federației Ruse, constatările și recomandările Asociației Promo-LEX și a Organizației Mondiale Împotriva Torturii.

Promo-LEX în parteneriat cu [OMCT](#) au prezentat în atenția experților Comitetului, [Raportul privind asigurarea protecției dreptului de a nu fi supus torturii sau altor rele tratamente în regiunea transnistreană](#). În acest raport, a fost atrasă atenția asupra faptului că obligațiunea extrateritorială a statelor în a preveni tortura și alte relele tratamente este aplicată chiar și atunci când statele exercită indirect sau direct, de facto controlul efectiv asupra persoanelor sau teritoriilor. Acest raport a adus în atenția experților fapte care confirmă existența torturii și altor rele tratamente în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, existența impunității totale în privința acestor acte ilegale, lipsa unor mecanisme eficiente de apărare și monitorizare a drepturilor omului în regiune. Totodată, a fost atrasă atenția experților asupra obligațiunii extrateritoriale a Federației Ruse în a preveni și a combate tortura și alte rele tratamente în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, deoarece exercită controlul efectiv asupra acestui teritoriu și a administrației de la Tiraspol.

[Constatarea și recomandările Promo-LEX și OMCT](#) au fost luate

în considerare de Comitet, care a confirmat obligația Federației Ruse în conformitate cu articolul 2 și 16 ale Convenției (CAT), în a preveni și a combate tortura și alte rele tratamente în regiunea transnistreană a Republicii Moldova asupra căreia exercită control efectiv.

În observațiile sale finale, Comitetul cheamă Federația Rusă, ca prin intermediul negocierilor în formatul 5 + 2, să încurajeze adoptarea unor măsuri eficiente de prevenire și combatere a torturii și a altor rele tratamente, ținând cont de vacuumul legal din regiunea transnistreană.

Textul integral al observațiilor finale ale Comitetului ONU Împotriva Torturii, este disponibil [aici](#).

Mai multe informații, vedeți în [Raportul Asociației Promo-LEX](#) și în [Sesiunea de audiere](#) din 26 iulie 2018 a Federației Ruse la Comitetul ONU împotriva Torturii.